

REGERINGSKANSLIET REGISTRATOR

INK 2024-04-24

DNR U2024/00585-20

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16)

Högskolans avskiljandenämnd lämnar härmed, utifrån de aspekter som nämnden har att beakta, följande synpunkter på förslagen i betänkandet.

Bakgrund

Utredningen föreslår att en yrkesskola för vuxna införs, dvs. en ny form av yrkesutbildning för vuxna på gymnasial nivå. Utredningen föreslår som en del i reformen att Högskolans avskiljandenämnd ska kunna avskilja studerande från yrkesskolan för vuxna, om utbildningen anordnas av staten, en kommun eller en region. Förutsättningarna för avskiljande föreslås vara desamma som i dag gäller för utbildning som ges med stöd av högskolelagen (1992:1434) och lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.

Synpunkter på förslaget om nämnden som prövningsinstans för avskiljande från yrkesskolan

Uppdraget för Högskolans avskiljandenämnd är att – inom ramen för i författning angivna kriterier – pröva ärenden om avskiljande av studenter från universitets- och högskolestudier samt från yrkeshögskolan. Uppdraget för nämnden avser således högre studier. Även om den nu föreslagna prövningen av ärenden om avskiljande från studier i yrkesskolan följer de bestämmelser som gäller för avskiljande från yrkeshögskolan så är nämnden ändå tveksam till att uppdraget utvidgas till att avse avskiljande från studier på gymnasial nivå.

Nämnden vill särskilt lyfta fram följande synpunkter.

Den prövning som nämnden i dagsläget gör avser bland annat om avskiljande ska ske från den universitets- eller högskoleutbildning studenten är antagen till, om beslutet om avskiljande även ska gälla närliggande utbildningar eller samtliga högskoleutbildningar. Denna prövning förutsätter god kännedom om olika högskoleutbildningar. Redan i dag kan detta vara en utmaning när det gäller yrkeshögskoleutbildningar, eftersom utbildningarna inte är permanenta utan bygger på tidsbegränsade tillstånd. Situationen skulle vara densamma för yrkesskolan. Att nämnden skulle göra dessa prövningar avseende utbildningar inom yrkesskolan skulle kräva inblick i och god kunskap om yrkesskolans olika utbildningar, en

kompetens som nämnden inte har i dag. Det kan därför behöva övervägas om nämnden bör utökas med en ledamot med särskild kunskap om yrkesskolan.

Det bör också noteras att i dagsläget är avskiljande från utbildningar på gymnasial nivå inte aktuellt. Om förslaget om införande av yrkesskola genomförs – och därmed också möjligheten att kunna avskilja studenter från yrkesskolan – kan det leda till att möjligheten att avskilja studenter även från kommunala vuxenskolan och andra former av gymnasieutbildningar på sikt utvidgas. Vid ett sådant scenario skulle Högskolans avskiljandenämnd i än högre grad framstå som en mindre lämplig instans för att pröva avskiljande från dessa former av utbildning. Detta visar att det kan finnas skäl att överväga en mer anpassad prövningsinstans för utbildningar av detta slag.

Högskolans avskiljandenämnd vill även kort kommentera att utredningen felaktigt angett att nämnden skulle vara lämplig att pröva ”överklaganden i yrkesskolan” samt att ”Högskolans överklagandenämnd endast tar upp frågor om avskiljande efter skriftlig anmälan från ledningsgruppen för utbildningen” (s. 192 i betänkandet).

Högskolans avskiljandenämnd vill också uppmärksamma att utredningen inte har lagt några författningsförslag när det gäller de specialbestämmelser som finns för nämnden i 23 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt 6 kap. 15 § 5 patientsäkerhetslagen (2010:659), 12 kap. 10 § tredje stycket 3 socialtjänstlagen (2001:453) och 11 § 2 förordningen (1999:1134) om belastningsregister. Om utredningens förslag genomförs är det nödvändigt att dessa bestämmelser ändras så att nämnden kan genomföra den utredning den behöver i ärenden som rör yrkesskolan.

Nämnden har i en skrivelse den 8 april 2011 till Utbildningsdepartementet uppmärksammat att dessa bestämmelser behöver justeras också när det gäller yrkeshögskolan. Nämnden pekar i skrivelsen på att det är angeläget att nämnden har samma möjligheter att besluta om sekretess och att fullgöra utredningen i ärenden som rör avskiljande från yrkeshögskoleutbildning som i ärenden om högskoleutbildning. Nämnden framför sammanfattningsvis i skrivelsen att det finns behov av att klargöra att dessa bestämmelser även avser studerande inom yrkeshögskoleutbildning.

Nämnden konstaterar slutligen att det i betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) finns förslag på ändringar avseende kriterierna för avskiljande som – för det fall förslagen om yrkesskolan genomförs – skulle vara relevanta även för yrkesskolan.

Konsekvenser

Utredningen bedömer att de aktuella förslagen skulle leda till mycket få ärenden vid nämnden och därmed små kostnadsökningar. Nämndens resurser kan dock behövas över om det blir många ärenden.

För Högskolans avskiljandenämnd

Maria Eka

Beslutet har fattats av chefsrådmannen Maria Eka, ordförande, chefsjuristen Carina Larsson, professorn Kristina Lejon, docenten Tom Palmstierna och studenten Robert Steffens. Föredragande har varit verksjuristen Marie Stern Wärn.